

Tema 1: Fra middelalder til renæssance – Christian den 2.

Tema 1: Fra middelalder til renæssance – Christian den 2.

Indhold og fokus:

Der er taget udgangspunkt i Christian 2 som en overgangsperson mellem middelalder og renæssance og den rolle han spillede som konge både i forhold til lovmæssige reformer såvel som hans forhold til Kalmarunionen og betydningen af det Stockholmske blodbad. Herudover har der været fokus på samfundet som et stændersamfund i senmiddelalderen, reformationen og dens betydning.

Kernestof:

Aarslev, Jacob Christian (23/11-2011) Christian 2 – kongen, der blev Luthers ven, Kristendom.dk Christian II - kongen, der blev Luthers ven - Kristendom.dk (3,1 s)

Amager museet kildeudsagn om amagerbønderne (0,5 s)

<https://www.museumamager.dk/index.php?id=42&L=0%2527%2527%27> (25/1-24)

Appel, Charlotte (2017) Bogtrykkets betydning for reformationens indførelse, ca. 1450-1536 Danmarkshistorien.dk/lex (1 s)

Bryld, Carl-Johan og Knud Ryg Olsen (2023) Danmark tider og temaer – digital Danmarkshistorie – fra reformation til enevælde s. 331f, 335 (5,5 s)

Folkekirken.dk, før reformationen (1 s)

<https://www.folkekirken.dk/tro/reformation/historien/danmark/foer-reformationen>

Frederik 1 håndfæstning 3/8-1523 (uddrag) (9,1 s)

Frederiksen, Peter (2021) afladsbrev Vores Danmarkshistorie s. 147, systime (1 s)

Frederiksen, Peter (2024) reformationen Vores verdenshistorie s. 175 (2,3 s)

Holm, Kristian Bo (2016) Reformationen i Danmark, Danmarkshistorien.dk/lex (5,2 s.)

Ingeman, Per (31/1-23) Poul Laxmand, Danmarks nationaleleksikon (0,8 s)

Jørgensen, Peter Jordt (2004) Christian 2. barndom, Christian 2 – mellem middelalder og renæssance s. 6ff, 15, 17ff, 251ff (13 s)

Lønvig, Jakob Zoffmann (2012) Det Stockholmske Blodbad 1520, Danmarkshistorien.dk/lex (1 s)

Mogensen, Christina Lysbjerg (24/3-25) Christian 2., 1481-1559, regent 1513-1523, Danmarkshistorien.dk/lex (0,5 s)

Tema 1: Fra middelalder til renæssance – Christian den 2.

Mogensen, Christina Lysbjerg (2016) Christian 2.s danske oversættelse af Det Nye Testamente, 1524 Danmarkshistorien.dk/lex (1,5 s)

Mogensen, Christina Lysbjerg (2013) Christian 2's land- og bylov, siden Saxo nr. 4 2013 (9 s.)

Thomassen, Jesper (2024) Grevens Fejde Danmarks nationalleksikon (1,5 s)

Van de Voort, Sjamme (2012) Christian 2.s landflygtighed og tilfangetagelse 1523-1559 Danmarkshistorien.dk/lex (3,3 s)

Venge, Mikael (2012) Frederik 1., 1471-1533, Danmarkshistorien.dk/lex (1,2s)

Supplerende stof:

Ingemann & Kongerækken (2022) TV2 (MitCFU) (40 min) (13 s)

Der er taget udgangspunkt i Christian 2 som en overgangsperson mellem middelalder og renæssance og den rolle han spillede som konge både i forhold til lovmæssige reformer såvel som hans forhold til Kalmarunionen og betydningen af det Stockholmske blodbad. Herudover har der været fokus på samfundet som et stændersamfund i senmiddelalderen, reformationen og dens betydning.

Mordet på Poul Laxmand (2016) DRK (28 min) (9 s)

Tycho Brahe (2015) DRK (29 min) (10 s)

PP-eksempler på aktører i Danmark med i Danmark, der havde direkte eller indirekte indflydelse på reformationen og dens virkning (9 s)

PP-metode og teori om det funktionelle kildebegreb

PP om stændersamfundet (3,5 s)

I alt 120 sider

Faglige mål:

- demonstrere indsigt i udviklingen i Danmarks historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske udvikling
- demonstrere indsigt i grundlæggende styreformere

Tema 1: Fra middelalder til renæssance – Christian den 2.

- analysere konflikters opståen og håndteringen af disse samt udviklingen i internationalt samarbejde
- skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug
- formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid

Kernestof:

- hovedlinjer i Danmarks historie
- væsentlige nationale, regionale konflikter og samarbejdsrelationer
- kultur i nationale sammenhænge
- udviklingen i levevilkår, nationalt
- historiebrug og formidling.

Væsentlige arbejdsformer:

Der er arbejdet med at give eleverne en forståelse for det funktionelle kildebegreb samt, hvordan historie kan formidles tekstmæssigt og visuelt. Eleverne har dermed fået en indsigt i, at noget historieformidling er mere populistisk end andet. Arbejdet er foregået henholdsvis på klassen og i grupper, hvor eleverne selv har skullet fremstille en opgave til resten af klassen eller blive nysgerrig på en person, som de har skullet undersøge nærmere. Overordnet har eleverne dermed haft fokus på aktører og strukturer

Tema 2: Industrialiseringen

Indhold og fokus:

Undervisningens omdrejningspunkt har været industrialiseringen i Storbritannien. Der har været fokus på at forstå udviklingen fra landbrugsland til industri og i den forbindelse betydningen af infrastruktur, råstoffer og måden Storbritannien ændrede sig økonomisk. Derudover har der været fokus på de menneskelige konsekvenser ved industrialiseringen og urbaniseringen. Der er desuden set på industrialiseringen i andre lande og der er lagt op til en forståelse af industrialiseringens klimamæssige konsekvenser

Kernestof:

Alsushi, Kawai (13/10-2022) Express Train to Industrialization: Japan's First Railway Line (2,6 s) <https://www.nippon.com/en/japan-topics/b06911/>

Alvarez-Palau, Eduard J. (30/9-2020) Transport and urban growth in the first industrial revolution s. 17 (0,5 s.)
<https://www.campop.geog.cam.ac.uk/research/occupations/outputs/preliminary/marketaccesspresteam.pdf> (1/9-25)

Bank of England (21/6-1694) Dokument om køb af aktier (0,5 s)
<https://www.bankofengland.co.uk/about/history>

BBC: tegning af Edvard Jenner der vaccinerer et barn for kokopper 1798 (0,5 s)
<https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/zxbqjsg/revision/6> (1/9-25)

Bryld, Carl-Johan & Peter Hansen-Damm (2018) Verdenshistorie til HHX, systeme s. 1195ff (4,8 s)

Cartwright, Mark (13/4-2023) Isambard Kingdom Brunel (billed), World History Encyclopedia (0,5 s) https://www.worldhistory.org/Isambard_Kingdom_Brunel/ (1/9-25)

Christophersen, Steen & Lars Peter Visti Hansen (2026) sociale reformer kap. 11, Den industrielle revolution s.167, 195f & 222 Storbritanniens historie, systeme (13,9 s)

Folkersen, Helle (2020) Industrialiseringen, systeme s. 127, s. 129, s. 140ff, s. 205 & 223f, 146 (13,2s)

Gjerding, Sune & Connie Macdonald Arnskov (2024) Udviklingsøkonomi, systeme s. 165 (1 s)

Jensen, Ole Hedegaard (2019) økonomiske teorier Samfundsfag B, systeme s. 217 (0,7 s)

Tema 2: Industrialiseringen

Johnson, Jane Industrial Revolution primær kilde vidnesbyrd (0,3 s) (Primary Sources - Industrial Revolution (1/9-25)

Larsen, Henrik Bonne og Thorkil Smitt (2019) Den britiske landbrugsrevolution, En europæisk verdenshistorie, systime s. 229f (2,7 s)

Larsen, Ole Schultz (2018) Naturlig selektion Psykologiens veje, systime s. 5667 (0,6 s)

Marx, Karl (1848) tale til kristne (kilde) Karl Marx (5/9-25) (0,5 s)

Meyhoff, Peder (2011) Teknologihistorie, systime afsnit 7.4 Forlag og udsvedning og industrisamfundets filosofi s. 572 (5,9 s)

Pedersen, Torben Mark protektionisme el. frihandel, Liberalismens idehistorie Tank & Tænk Cepos (4,5 s)

Riis, Jacob (1892) fotografi In Sleeping Quarters - Rivington Street Dump, New York (1 s)

Shaw-Taylor, Leight (29-31/7-2009) The occupational structure of England and Wales c. 1750-1911 (0,5 s) (statistik)

Spartacus-educational primære kilder (1,9 s)

1. From Michael Sadler, in a speech to the House of Commons, 16 March 1832
2. Henry Orator Hunt; Hunt, in a speech to the House of Commons, 16 March 1832
3. In February 1817, the Vicar of Biddulph wrote a letter to Samuel Greg.
4. From a Rochester correspondent to The Times, 26 December 1840
5. Henry Thomas Hope, speech, House of Commons (16th March 1832)

Sørensen, Jacob Graves (2024) International politik kernestof, systime s. 159 (1,4 s)

The agricultural and Industrial revolutions Eighteen Century Thresting machine (billed) (0,5 s)
<https://oercommons.org/courseware/lesson/87910/student/?section=1> (1/9-25)

Supplerende stof:

Historisk metode, billedanalyse <https://historiskmetode.weebly.com/historisk-billedanalyse.html>

Industrialiseringen - 1800-tallet, dokumentar, DR2 (Mit.cfu) (51 min) (17 min)

Nielsen, Ole Nørskov (2020) 1850-1920 i Varde Kommune, Danmarks nationalleksikon Trap.dk (1,5 s)

Tema 2: Industrialiseringen

Spartacus Educational om Karl Marx (1,4 s) Karl Marx (5/9-25)

Thomsen, Kasper (2018) visuel historiefarmstilling, Historiefaglig arbejdsbog, systime S. 314, 316, 317 (8 s)

Tuxen, Johann Pontoppidan, Mikkel Vuorela (2/9-23) Energiens historie. Begær drev den industrielle revolution og skabte klimakrisens år nul, Information (13,5 s)

<https://www.information.dk/moti/2023/08/begaer-drev-industrielle-revolution-skabte-klimakrisens-aar-nul> (10/8-24)

Sider i alt: 101,8

Faglige mål:

- demonstrere indsigt i udviklingen i Danmarks og verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske og globale udvikling
- demonstrere indsigt i grundlæggende styreformer og politiske ideologier samt forholde sig reflekterende til demokratisering og menneskerettigheder i nationalt og globalt perspektiv
- analysere konflikters opståen og håndteringen af disse samt udviklingen i internationalt samarbejde
- reflektere over samspillet mellem mennesker og natur
- analysere udviklingen i den globale velstand, samhandel og magtfordeling
- skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug
- formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid

Kernestof:

- hovedlinjer i Danmarks og verdens historie
- væsentlige nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer
- udviklingen i Europas position i verden
- udviklingen af demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv
- kultur i nationale og globale sammenhænge
- udviklingen i levevilkår, nationalt og globalt
- økonomisk udvikling og dennes betydning for national og global velstand

Væsentlige arbejdsformer:

Metodisk er der arbejdet med det funktionelle kildebegreb. Der har teoretisk været fokus på pull & push, økonomisk teori samt i forbindelse med arbejderbevægelsen Karl Marx. Teorierne er koblet til oversigtstekster samt kilder. Herudover har vi berørt historiesyn i forhold til lineær og cirkulær historie samt idealistisk, marxistisk og materialistisk tilgang. Herudover imperialistisk tankegang. Fremgangsmåden har været skiftevis klasseundervisning og gruppearbejde. Der er øvet noteteknik, fremlæggelser og skriftlige gruppeafleveringer

Undervisningsforløb : Tema 3: Wallstreet krakket

Forløb	Tema 3: Wallstreet krakket
Forløbets indhold og fokus	<p>Indhold og fokus: Der har været fokus på årsagerne til Wall-Street krakket samt konsekvenserne heraf særligt i USA. Dermed har undervisningen også forsøgt at inddrage skiftet fra Hoovers politik til Roosevelt. I den forbindelse er det berørt, hvordan krakket spredte sig til Europa. Krakket i 1929 er overordnet sammenlignet med finanskrisen</p> <p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrere indsigt i udviklingen i verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske og globale udvikling - demonstrere indsigt i grundlæggende styreformer og politiske ideologier samt forholde sig reflekterende til demokratisering i nationalt og globalt perspektiv - analysere konflikters opståen og håndteringen af disse samt udviklingen i internationalt samarbejde - analysere udviklingen i den globale velstand, samhandel og magtfordeling - skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende - demonstrere viden om fagets identitet og metoder - anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug - formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid <p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hovedlinjer i Danmarks og verdens historie - væsentlige nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - globalisering - kultur i nationale og globale sammenhænge - udviklingen i levevilkår, nationalt og globalt - økonomisk udvikling og dennes betydning for national og global velstand <p>Arbejdsformer:</p> <p>Metodisk har der været fokus på økonomiens udvikling og dermed kvantitative data i forståelsen af Wall Street krakket og effekten af krakket og dermed fortolkningen af statistik. Herudover ændringer i diskursen med valget af Roosevelt. Eleverne har arbejdet i grupper og bl.a. haft fokus på den tidsmæssige udvikling fra 1920'erne til 1930'erne. Dette er udført som plakater. Desuden har de gruppevis fremlagt på klassen og afleveret mindre skriftlige produkter</p>
Faglige mål	
Kernestof	
Anvendt materiale.	<p>Kernestof: Ahle, Allan mf (2021) Historieportalen fra Romerriget til vor tid S. 1570 (1s) America in the 1930s, Eyewitness history.com (1,5 s) http://www.eyewitnesstohistory.com/snprelief1.htm Bjerre-Poulsen, Niels (10/9-25) Herbert Hoover, Danmarks Nationalleksikon https://lex.dk/Herbert_Hoover (1,1 s)</p>

	<p>Bryld, Carl-Johan (2013) Krakket i Wallstreet – 1929 Danmark tider og temaer s. 564 & 269 (4,7 s)</p> <p>Christiansen, Peter Munk og Asbjørn Sonne Nørgaard (2019) Demokrati, magt og politik i Danmark S. 201 (2 s.)</p> <p>Danske Invest Børskrakket Wallstreet 1929, historien om verdens største børskrak https://www.danskeinvest.dk/page/bliv_klogere_krakket (19/5-21) (2,5 s)</p> <p>Frederiksen, Peter, Knud Ryg Olsen og Olaf Søndberg F. Perkins/C. Eaton Grundbog til historie verdenshistorien 1750-1945 s. 244ff (2,5 s)</p> <p>Frederiksen, Peter (2024) Vores Verdenshistorie, systeme børskrakket og depressionen, kilde 17s . 345 (2,4 s)</p> <p>Hansen, Thor Banke og Andreas Bonne Sindberg (2017) Fra optimistisk stemning til pessimisme, Herbert Hoover: State of the Union, 1930, Roosevelt & New Deal, USA – Historie, samfund, religion s. 139, 178f, systeme (9,5 s)</p> <p>Lagnado, Lucette (15/11-2008) Memories of the depression still sear, The Wall Street Journal (1 s.) http://www.wsj.com/articles/SB122670920936930089</p> <p>Larsen, Henrik Bonne og Thorkill Smitt (2019) om krisen i Europa En europæisk verdenshistorie S. 259ff (2,8 s)</p> <p>Nedergaard, Peter (2017) s. 137 (2 s) (USA under Hoover)</p> <p>Nedergaard, Peter (2017) Storbritannien, politik, økonomi og samfund S. 196 (0,2 s)</p> <p>Nüchel, Jens (2024) Keynesiansk økonomi , Samfundsøkonomi for journalister</p> <p>Prakash, Thomas (5/4-2025) Frygt og usikkerhed: 5 historiske børskriser og hvad vi lærte af dem. Dr.dk (5 s) https://www.dr.dk/nyheder/penge/frygt-og-usikkerhed-5-historiske-boerskriser-og-hvad-vi-laerte-af-dem</p> <p>Roosevelt, Franklin D (7/3-1932) uddrag af tale til konventet (1,2 s)</p> <p>Sindberg, Andreas Bonne og Henrik Bonne Larsen (2016) Krakket i Wallstreet, Det moderne USA s. 136, systeme (2 s.)</p> <p>Statista.com https://www.statista.com/statistics/1228576/us-imports-by-sector-historical/ (1 s.)</p> <p>Statista.com https://www.statista.com/statistics/1076316/us-exports-by-sector-historical/ (1 s.)</p> <p>The Graduate Center City of New York University https://shec.ashp.cuny.edu/items/show/1510 (12/9-21) (1 s.)</p> <p>Supplerende stof:</p> <p>Det store krak 1929 dokumentar (30/3-2009) DR2, Mitcfu. (50 min) (17 s)</p> <p>Nüchel, Jens (2024)Den neoklassiske skole, Samfundsøkonomi for journalister s. 462 (3 s.)</p> <p>Pedersen, Torben Mark, Liberalismens idehistorie, Cepas (11 s)</p> <p>PP om mellemkrigstiden i USA (10 s)</p> <p>Sider ialt: 87,3</p>
Arbejdsformer	

Undervisningsforløb : Tema 4: Tyskland, tyske flygtninge i 1930'erne og holocaust

Forløb	Tema 4: Tyskland, tyske flygtninge i 1930'erne og holocaust
Forløbets indhold og fokus	<p>Indhold og fokus: Der er arbejdet med betydningen af Hitlers magtovertagelse og den tiltagende antisiamisme og, hvordan den førte til flygtningestrømme fra Tyskland. Herunder den måde Danmark reagerede på flygtninge i 1930'erne. Fokus har været at give eleverne en indsigt i optakten til holocaust og den måde nazismen gjorde det muligt at forfølge jøder mv.</p> <p>Faglige mål: - demonstrere indsigt i udviklingen i Danmarks og verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske og globale udvikling - demonstrere indsigt i grundlæggende styreformers og politiske ideologier samt forholde sig reflekterende til demokratisering og menneskerettigheder i nationalt og globalt perspektiv - analysere konflikters opståen og håndteringen af disse samt udviklingen i internationalt samarbejde - analysere udviklingen i magtfordeling - skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende - demonstrere viden om fagets identitet og metoder - anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug - formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid</p> <p>Kernestof: - hovedlinjer i Danmarks og verdens historie - væsentlige nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - udviklingen i Europas position i verden - udviklingen af demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv - Holocaust og andre folkedrab - kultur i nationale og globale sammenhænge - udviklingen i levevilkår, nationalt og globalt - økonomisk udvikling og dennes betydning for national og global velstand - historiebrug og formidling</p> <p>Arbejdsformer: Kvalitativt er der arbejdet med taler, dagbogsnotater mv. I arbejdet med de kvalitative kilder er der inddraget begreber fra diskursanalyse. Ydermere er det funktionelle kildebegreb inddraget og der er undervist i, hvordan problemstillinger har betydning for om en kilde anvendes som beretning eller levns slutning. Historiens fokus på enten aktører eller strukturer som udløsende faktorer for udviklingen, herunder det pluralistiske historiesyn. Eleverne har skullet løse opgaver både individuelt og i grupper, og der har været fokus på fremlæggelser i små grupper. Opsamlende undervisning i planum.</p>
Faglige mål	
Kernestof	
Anvendt materiale.	<p>Kernestof: Andersen, Palle (2026) Holocaust en kommenteret kilde-samling, systime: Kap 2 & kap. 6 udstødelse kilde 15 lov om udrensning af embedsmænd, april 1933, kilde 21 Victor Klemperers kommentar til loven om tysk blod og ære, 1935 & kap. 3 os versus dem kilde 2 Boycotaktionen, 1933 (2,3s) Berlau, Solvej & Stine Thuge (2026) Vejen til Folkedrab, systime kap 3 (5,5 s) & kap. 4 (minus kildeudsagn Effie Engel og kilde 21) (6 s.) kap. 5 Farlige forestillinger, systime (uddrag og minus kilde 5) (3,8 s) og Kap. 7 s. 136 Når videnskab slår ihjel (0,8) Bryld, Carl-Johan & Peter Hansen-Damm (2018) Hitler danner regering og nazismen etpartisystem, Verdenshistorie til HHX, systime (s. 603f) (2,6 s) Bøgh, Louise Skovholm (2016) Danmarkshistorien.dk https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/joedeaktionen-og-evakueringen-af-danske-joeder-i-oktober-1943 (6,6 s) Dansk Forening til fremmede Elementers Begrænsning (22/5-1917) Ekstra Bladet, Danmarkshistorien.dk/lex (1,6 s) Die Nürnberger gesetze 1935 (skema) (1 s) Folkedrab.dk Nürnberglovene (1,3 s) https://folkedrab.dk/eksempler-paa-folkedrab/holocaust/antisemitiske-fjendebilleder-inddeling-mennesker-racer-eksklusion/nurnberg-lovene (2/9-26) Folkedrab.dk Krystalnatten https://folkedrab.dk/eksempler-paa-folkedrab/holocaust/antisemitiske-fjendebilleder-inddeling-mennesker-racer-0 (1,5 s) (2/9-25) Frederiksen, Peter & Peter Hansen-Damm (2014) De lange knives nat, Ideologiernes kamp. Systime (1 s) Jensen, Poul Steiner Knud, Ryg Olsen, Olaf Søndberg og Peter Frederiksen (2023) Grundbog til Danmarkshistorien s. 173, systime (0,9 s) Jensen, Sine Ravn Møller (2017) Danmarkshistorien.dk https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/den-danske-flygtningepolitik-1933-1939 (5,4 s) Rigsadvokatens svar til justitsministeriet (4/12-1935) Danmarkshistorien.dk/lex (1,3s) Steincke, KK (nov. 1938), EMIGRANTPROBLEMET IGEN – uddrag, Socialdemokraten og inkl. kildeintroduktion Danmarkshistorien.dk (1,8 s) https://danmarkshistorien.lex.dk/Karl_Kristian_Steincke_%E2%80%9CEmigrantproblemet_igen%E2%80%9D,_1938 (20/9-25) Sørensen, Christen, Altinget 2020 https://www.altinget.dk/eu/artikel/tidligere-overvismand-eus-oekonomiske-politik</p>

bygger-paa-udbredt-myte-om-hitlers-vej-til-magten (3,3 s)

Supplerende stof:

Det jødiske frihedsbrev (29/3-1814) Danmarkshistorien.dk/lex (1,9 s)

Hitlers vej til magten dokumentar (1/9-2014) afsnit 2, DRK kultur, Mitcfu (55 min) (18 s)

PP om Tyskland fra demokrati til diktatur

I alt sider: 71,6

Arbejdsformer

Undervisningsforløb : 11. september 2001, terrortruslen og angrebet på Afghanistan

Forløb	11. september 2001, terrortruslen og angrebet på Afghanistan
Forløbets indhold og fokus	<p>Indhold og fokus: Fokus har været en indsigt i terrorangrebet 11. september 2001 og den øgede bevidsthed om terror globalt i det 21. århundrede. Herudover USA's reaktion som stormagt i form af aktivering af Artikel 5 i Nato traktaten og den efterfølgende indgriben i Afghanistan. I forhold til Afghanistans historie har der været fokus på afghanske kvinders retstilling før og efter 2001 samt det internationale samfunds betydning for deres rettigheder.</p> <p>Faglige mål: - demonstrere indsigt i udviklingen i verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske og globale udvikling - demonstrere indsigt i grundlæggende styreform og politiske ideologier samt forholde sig reflekterende til demokratisering og menneskerettigheder i nationalt og globalt perspektiv - analysere konflikters opståen og håndteringen af disse samt udviklingen i internationalt samarbejde - analysere udviklingen i den globale velstand, samhandel og magtfordeling - skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende - demonstrere viden om fagets identitet og metoder - anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug - formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid</p> <p>Kernestof: - hovedlinjer verdens historie - væsentlige nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - udviklingen af demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv - globalisering - kultur i nationale og globale sammenhænge - udviklingen i levevilkår, nationalt og globalt - økonomisk udvikling og dennes betydning for national og global velstand - historiebrug og formidling.</p> <p>Arbejdsformer: Metodisk har der været fokus på, at inddrage en dokumentar om 11. sep., hvor der har været kildekritisk opmærksomhed på forskellen på iscenesættelser af 11. sep. og overlevendes beretninger. Omkring kildekritisk metode er der analyset forskelle i den amerikanske og europæiske forståelse af terror - lovpakker. Herudover er der arbejdet med begreberne diakron og synkron analyse for at forstå kvindernes forhold i Afghanistan og ud fra Braudels teori om de tre tider er brud og kontinuitet diskuteret. Eleverne har lavet klassefremlæggelser om terrorangreb i det 21. årh. for at forstå de typer af terrorangreb der særligt er set efter 11. september og deres betydning for vores frygt for terror. I den forbindelse er Ulrich Becks teori om risikosamfundet inddraget. Desuden er der i grupper arbejdet med Krigen i Afghanistan som formidlingsplakater, der skal kunne læses af udefrakommende. De har evalueret hinandens plakater. Afslutningsvis har eleverne individuelt afleveret en diskussion med fokus på Braudels teori</p>
Faglige mål	
Kernestof	
Anvendt materiale.	<p>Kernestof: Amnesty international (15/8-22) Et år med Taliban Et år med Taliban: Vold, henrettelser og undertrykkelse af kvinder (20/2-26) (3,4 s) Andersen, Jørgen Coul mf (2019) kampen om diskurserne, PolitikNU, systime s. 743 (1,6 s) Andersen, Lars E (okt. 25) Krigen mod terror, Danmarks Nationalleksikon (1,8 s) Buk-Sweinty, Tom og Niels Bjerre-Poulsen (3/2-26) Terrorangrebet den 11. september 2001, Danmarks Nationalleksikon (5,6 s) Kristensen, Line Bjerre (2022) Ulrich Bech, SamfundsFAQ, systime EU's rammeafgørelse om bekæmpelse af terror (9. dec. 2008) https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2002F0475:20081209:DA:PDF (3/9-2021) (2,8 s) Forsvaret (17/8-20) Afghanistans historie Afghanistans historie(19/8-21) (1,6 s) From the U.S. Government Publishing Office, www.gpo.gov https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2009-title18/html/USCODE-2009-title18-part1-chap113B-sec2331.htm (3/9-21) (1,2 s) 11. september 2001, DR2 Dokumentar (11/9-2006) (99 min) (33 s) Lauridsen, Ebbe (3/10-07) Krigen mod terror er fedtet ind i olie, Kristligt Dagblad, debat (1,6 s) Lundsgaard, Jonathan Strid (23/1-24) Overblik: forstå, hvorfor Iran ofte spiller en rolle i de militære konfrontationer i Mellemøsten, DR.dk https://www.dr.dk/nyheder/udland/overblik-forstaa-hvorfor-iran-ofte-spiller-en-rolle-i-de-militaere-konfrontationer-i (3,5 s) Petersen, Ole Bjørn og Hans Henrik Fafner (2016) kap. 1 Radikalisering og terrorisme, systime (15,3 s) Natos artikel 5 (0,2 s) Pöckel, Rasmus Randis og Peter Madsen (2012) Terror eller frihedskamp, systime (s. 123 & 131ff) (6,9 s) The World Bank South Asia Region Washinton (aug. 2013) Higher Education in Afghanistan D.C https://documents1.worldbank.org/curated/en/307221468180889060/pdf/809150WP0Afgha0Box0379822B00PUBLIC0.pdf (20/12-21) (1,5 s) Steenbech, Rikke (10/7-24) TV2 nyheder FN-rapport tegner dystert billede af livet under Taliban - TV 2 (27/2-26) (2,4 s) U.S department of state Archive information released from 20 2001 to jan 20 2009 https://2001-2009.state.gov/s/ct/rls/wh/6947.htm (5/2-2026) (2,1 s) USA patriot act of 2001 Public Law 107-56 oct 26 2001(uddrag) indholdsfortegnelse samt sec. 102, §5332 og sec. 802 https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-107publ56/pdf/PLAW-107publ56.pdf (1/2-26) (2,5 s) UN City Copenhagen (20/10-25) Hvad sker der, når afghanske kvinder og piger går offline (20/2-26) https://un.dk/da/hvad-sker-der-naar-afghanske-kvinder-og-piger-gaar-offline/ (1,2 s)</p>

Supplerende stof:
Malling, Søren mf (2017) Acceleration og nye risici, SamfNU, systime kap. 1.4 (6,8 s)
Olesen, Asta & Paul Smidt (14/7-25) Afghanistans historie, Danmarks Nationalleksikon (uddrag fra moderniseringer og de første forfatninger til Talibans styret fra 2021) https://lex.dk/Afghanistans_historie (5/2-26) (12,7 s)
Skov, Oliver Boserup, Victor Bjørnstup og Tobias Matthiesen (2026) Magtformer, Samfundsfag på B , systime (2 s)

I alt sider: 116

Arbejdsformer

Undervisningsforløb : Tema 6: Velfærdssamfundet Danmark 1945-1973

Forløb	Tema 6: Velfærdssamfundet Danmark 1945-1973
Forløbets indhold og fokus	<p>Indhold og fokus: Der er undervist i velfærdsstatens etablering i Danmark i efterkrigstiden. Det har været udgangspunktet for at forstå de ændringer der skete i livsvilkårene i 1960'erne og særligt ungdommens opgør med tidligere normer.</p> <p>Faglige mål: - Indsigt i Danmarks udvikling - Demonstrere indsigt i grundlæggende styreformers og politiske ideologier - Skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer - Demonstrere viden om fagets identitet og metoder - Anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug - Formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid</p> <p>Kernestof: - Hovedlinjer i Danmarks historie - Demokrati og ligestilling - Kultur i national sammenhæng - Udviklingen i levevilkår i national sammenhæng - Økonomisk udvikling og dennes betydning for national velstand</p> <p>Arbejdsformer: Metodisk har der været fokus på at øve eleverne i udarbejdelsen af problemstillinger og det funktionelle kildebegreb. Derudover inddragelse af diakron og synkron analyse som udgangspunktet for deres skriftlige produkt. I vores tilgang er begrebsparret årsag og virkning også tydeliggjort. Udgangspunktet har været indledende læsemoduler med fokus på små opgaver, hvor eleverne har skullet besvare spørgsmål i plenum. Herefter et kildesæt, hvor de ud fra læste tekster individuelt har skullet formulere problemstillinger samt besvare disse med anvendelse af metodiske og evt. teoretiske greb som skriftlig aflevering (skriftligt produkt). Kildesættets omdrejningspunkt er livsvilkår og normer i 1960'erne.</p>
Faglige mål	
Kernestof	
Anvendt materiale.	<p>Kernestof: Arbejdermuseet, Ungdomsoprør https://arbejdermuseet.dk/bibliotek-arkiv/plads-til-os-alle/goer-din-pligt-og-kraev-din-ret-om-velfaerdssamfundet/ungdomsoproe/ (10/4-26) (2,9 s) Atlas køleskab 1953 reklamekort https://www.stamps.dk/da-DK/lot/203371/danmark-atlas-koeleskabe-i-verdensklasse-reklamekort-for-atlas-forretning (0,3 s) Betænkning vedrørende kvindernes stilling i samfundet. Slutrapport afgivet af den af statsministeren nedsatte kommission vedrørende kvindernes stilling i samfundet. Betænkning nr. 715. København (1974) s. 46-54. (Uddrag kildeintroduktion, indledning samt stk. A og B, Danmarkshistorien/lex (2,6s) Bryld, Claus (9/4-2025) Danmarks nationaleleksikon (0,5 s) Bryld, Carl-Johan og Knud Ryg Olsen (2013) Danmark tider og temaer. Digital Danmarkshistorie, systeme Kap. 8 s. 126, 658, 668, 672, 677 (uddrag og minus statistik over bilismen og boliger s. 672) (9 s)</p>

Chakravarty, Dorthe og Hanne Mortensen (2014) De danske kvinders historie, systime (s. 158) (0,5 s)

Christiansen, Signe Lene (29/6-16) DR.dk (2,5 s)
<https://www.dr.dk/nyheder/kultur/historie/tidslinje-saadan-har-vores-ferievaner-aendret-sig-gennem-100-aar> (9/4-26)

Hvis krigen kommer pjece fra Statsministeriet 1962
 Danmarkshistorien/Lex (1 s)

Gallup (21/12-1969) meningsmåling
https://danmarkshistorien.lex.dk/Gallup_1969_'De'_eller_'du'%3F (14/4-26) (3,1s)

Grünbaum, Ole (11/2-2026) Danmarks Nationalleksikon (1,5 s)

Løgstrup, Henriette & Astrid Elkjær Sørensen (19/8-25)
 Danmarkshistorien/lex (2,8 s)

Kvinden og Samfundet 5/1968 s. 65, forslag til ny formålsparagraf, kilde 189 Kvinde <https://www.kvinde.dk/kilde.php?kilde=331> (13/4-26) (0,8 s)

Nationalmuseet, Velfærdssamfund (1915-2000 samfundet – forbrugersamfundet, <https://natmus.dk/historisk-viden/danmark/velfaerdssamfund-1915-2000/samfundet/forbrugersamfundet/> (13/4-26) (1,2 s)

Nationalmuseet, Velfærdssamfund 1915-2000, Ungdommen, <https://natmus.dk/historisk-viden/danmark/velfaerdssamfund-1915-2000/samfundet/ungdommen/> (9/4-26) (2 s)

Nikolajsen, Karsten & Thomas Ohnesorge (2022) Den kolde krigs verden, systime s. 143, 149 & 162ff (5.1 s)

Nissen, Henrik S (2002-5) Fritid, Ferie og Egen bil, Danmarkshistorien i 17 bind udkom i 2. udgave, (1,4s)

Scocozza, Lone (2/5-2008) Fem fortællinger om ungdomsoprøret, Kristeligt Dagblad, <https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sj%C3%A6l/fem-fort%C3%A6llinger-om-ungdomsopr%C3%B8ret> (13/4-26) (0,6 s)

Sørensen, Anne Lektion 8 Efterkrigstiden kap. 3. Økonomisk vækst og velfærdsstaten, Institut for kultur og samfund, Aarhus universitet (6,9 s)

Supplerende stof:

Hage, Cæcilie Ning, ung i 60'erne på Tidens samling (6,45 min)
<https://www.youtube.com/watch?v=YGu4sxGiuwI> (9/4-26) (2,2 s)

Nielsen, Mads Einar (5/3-26) Marshall-Planen 1948-1953
 Danmarkshistorien/lex (2,45 s)

Nielsen, Søren (27/2-26) Formueskatten er blevet en kampplads DR.dk (3,8s)

Ploug, Niels (4/1-23) Velfærdsstatens historie Trap.dk (6,4 s)

I alt sider: 59,6

Arbejdsformer